

3

SPANNING

OP DE

ENERGIEMARKT

BRUGEL publiceert regelmatig initiatiefadviezen over de kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van de toestand van de Brusselse energiemarkt. De studies van de Brusselse regulator over zowel het residentiële als het professionele segment maken het mogelijk de impact van de opeenvolgende crisissen op deze markt te meten. De afgelopen jaren is uit deze analyses gebleken dat de daling van de distributievolumes, in combinatie met de toename van het aantal wanbetalingen en de afname van de concurrentie tussen leveranciers, de marktdynamiek heeft verzwakt.

Chronisch gebrek aan dynamiek

Al enkele jaren waarschuwt BRUGEL de regering voor de voortdurende achteruitgang van de concurrentie op de Brusselse energiemarkt. In een in 2021 voorgesteld advies heeft de Dienst Socio-economische Zaken van de Brusselse regulator aangetoond dat een dergelijke situatie ertoe kan leiden dat consumenten de concurrentie niet meer kunnen laten spelen wat de prijzen betreft, geen nieuwe contracten meer kunnen afsluiten, niet meer van leverancier kunnen veranderen of geen gebruik meer kunnen maken van een energiedienst in geval van langdurige schuldenlast.

“Op dat moment had de Brusselse energiemarkt 50% van zijn belangrijkste leveranciers verloren, waaronder twee met het

beste aanbod. En zoals verwacht was de energieprijs hoger dan in andere delen van het land. In 2022 hebben we opnieuw een vermindering gezien van het aantal energieleveranciers dat actief is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”, merkt Carine Stassen op, verantwoordelijke van de Dienst Socio-economische Zaken van BRUGEL.

Te dure mechanismen

De redenen voor dit gebrek aan dynamiek? De redenen hiervoor kunnen in twee belangrijke elementen worden samengevat: enerzijds responsabiliseren het wettelijk kader en de beschermingsmechanismen die werden ingesteld, de leveranciers veel meer dan in andere gewesten, en anderzijds is er de sociaal-economische situatie van het

Brusselse gewest. "Het beschermingsmechanisme is te duur en te riskant voor de leveranciers, de doeltreffendheid ervan voor consumenten in moeilijkheden door BRUGEL in twijfel wordt getrokken", zegt ze. "Het feit dat de energieprijzen de pan uit gerezen zijn, heeft dit probleem alleen maar erger gemaakt en het besluit versneld van sommige leveranciers om de Brusselse markt te verlaten."

Het beschermingsmechanisme is te duur en te riskant voor de leveranciers, de doeltreffendheid ervan voor consumenten in moeilijkheden door BRUGEL in twijfel wordt getrokken.

Carine Stassen
Verantwoordelijke van de Dienst
Socio-economische Zaken

Een markt onder hoogspanning

Door de prijsstijgingen komt bij de leveranciers ook de liquiditeit danig onder druk te staan. Afhankelijk van hoe ze de hoeveelheden energie die ze tijdens de crisis moesten leveren, van tevoren hadden gedekt, moesten sommigen energie op de markt kopen tegen een hoge prijs en werden ze gedwongen deze aan eindverbruikers door te verkopen tegen de overeengekomen, regelmatig lagere prijs. Bijgevolg kwamen leveranciers met een zwakke of ontoereikende financiële basis in een ingewikkelde situatie terecht. Sommigen waren zelfs gedwongen om hun activiteiten stop te zetten.

"Leveranciers liepen ook het risico om geconfronteerd te worden met wanbetalers. Sommige klanten die bijzonder hard door de prijsstijging werden getroffen, konden hun energiefacturen immers niet meer betalen. De leveranciers krijgen dan te maken met laattijdige betalingen of niet-betaling en ook dat is nadelig voor hun kasstroom.

Leveranciers verdwenen

Begin 2022 zijn Octa+, AECO (voorheen Energie 2030) en Elexys - drie leveranciers die nog actief zijn op de markt - uit het Brusselse energielandschap verdwenen. In datzelfde jaar deed een nieuwe leverancier (Bolt) snel zijn intrede op de markt maar die verdween alweer in oktober 2022. Evenals OCTA+ werden AECO (residentiële en professionele klanten) en Elexys (professionele klanten) gedwongen hun activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of in België te staken.

Goed geoliede procedure

"Zoals vele andere leveranciers vóór hen waren AECO en Elexys niet langer in staat om de levering aan hun respectieve klanten te garanderen of om hun verbintenissen tegenover SIBELGA na te komen. De Brusselse DNB heeft daarom de toegang tot de Brusselse gas- en elektriciteitsnetten ingetrokken. Tegelijk met deze opzegging heeft BRUGEL ook de leveringsvergunningen ingetrokken. De klanten van deze in gebreke blijvende leveranciers werden onmiddellijk uitgenodigd om binnen 25 dagen een nieuw contract te sluiten met de leverancier van hun keuze. Na deze periode werd de levering verzekerd door de noodleverancier, namelijk Engie Electrabel", legt Carine Stassen uit.

Ontwijkingsstactiek

De resterende leveranciers zijn bijzonder terughoudend geworden met betrekking tot de reglementering van de Brusselse energiemarkt, en gaan nu heel omzichtig te werk door ingenieuze strategieën toe te passen om zich te beschermen. *"Wij hebben vastgesteld dat behalve Engie de andere leveranciers die nog in Brussel actief zijn - namelijk Luminus en TotalEnergies - verschillende strategieën hebben toegepast om zich toch maar niet te hoeven engageren. Ofwel weigerden zij hun goedkoopste elektriciteits- en gasproducten aan te bieden zoals in Vlaanderen of Wallonië, ofwel verhoogden zij de prijzen van hun producten in vergelijking met Vlaanderen en Wallonië."*

Einde van de contracten met vaste prijzen

In 2022 kon BRUGEL ook het einde van de contracten met vaste prijzen vaststellen voor het merendeel van de leveranciers in heel België. *“De redenen zijn ook te vinden in het wettelijk kader dat elke residentiële of professionele verbruiker met een laag verbruik de mogelijkheid biedt zijn elektriciteits- en gascontract kosteloos te wijzigen. Door de stijging van de energieprijzen vreesden de leveranciers dat klanten contracten met vaste prijzen zouden afsluiten, om deze vervolgens op te zeggen wanneer de prijzen weer dalen. De leveranciers hadden dus de energie tegen een hoge prijs moeten kopen en vervolgens tegen een lage prijs moeten verkopen bij het opzeggen van het contract, wat hen aanzienlijke verliezen zou opleveren.”*

Noodleverancier

In geval van faillissement van een energieleverancier zorgt BRUGEL ervoor dat de klanten toegang hebben tot alle garanties van het mechanisme van bevoorradingszekerheid dat in de ordonnantie is vastgelegd. Zij worden verzocht een nieuw leveringscontract te sluiten met een andere leverancier van hun keuze. In de tussentijd wordt de levering verzorgd door de noodleverancier (Engie Electrabel in het BHG), onder de voorwaarden van het standaardcontract. *“Als een dergelijk falen via een marktlogica zou worden opgelost, zouden we onvermijdelijk eindigen met sociaal en economisch onaanvaardbare resultaten”,* legt Carine Stassen uit. *“Dit vraagt om robuuste en eerlijke regelgeving om de belangen van de consument te beschermen.”*

Transparante communicatie

“Als Brusselse regulator is het onze taak om leveranciers die in gebreke blijven en de klanten die daarvan het slachtoffer zijn, te ondersteunen. Wij moeten er ook voor zorgen dat de noodleverancier geen discriminerende maatregelen toepast en de klanten correct informeert over de voorwaarden van de leveringen die zij zullen ontvangen”, aldus Karine Sargsyan, verantwoordelijke van de juridische dienst. *“Om*

de noodlevering optimaal te organiseren, is het wenselijk dat alle betrokken actoren duidelijk, transparant en tijdig communiceren. Deze communicatie moet in de eerste plaats gericht zijn tot de klanten van de in gebreke blijvende leverancier, maar ook tot de regulator. Er zou vervolgens ook een verslag aan de regulator opgesteld moeten worden om het goede verloop van de noodleveringsprocedure te kunnen controleren.”

Vergelijkende studie

In 2022 heeft de Brusselse regulator een definitief advies uitgebracht over de voorwaarden voor de toepassing van de substitutieregeling die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van kracht is. Op basis van een vergelijkende studie en rekening houdend met haar ervaring op het gebied van het in gebreke blijven van leveranciers, stelde BRUGEL mogelijke wetgevende verbeteringen voor met betrekking tot de huidige noodleveranciersregeling (zie eveneens pagina 40).

Samen met de twee andere gewestelijke regulatoren van het land (CWaPE en VREG) had BRUGEL destijds een analyse gemaakt van deze toepassingsvoorwaarden om ze op nationaal niveau te ontwikkelen. Volgens de drie gewestelijke regulatoren, zou de verantwoordelijkheid voor noodleveranciers logischerwijs bij de gewestelijke DNB's moeten liggen. *“Deze distributienetbeheerders moeten worden aangewezen als de centrale operatoren van de procedure en moeten vervolgens de mogelijkheid hebben deze taak uit te besteden aan een of meer leveranciers die via een transparante en concurrerende procedure worden gekozen.”*

Historische leverancier

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de aanwijzing van de historische leverancier (Engie Electrabel) als noodleverancier in feite het gevolg van een reglement dat bij de liberalisering van de markt werd vastgesteld. *“Destijds was het noodzakelijk pragmatische en operationele oplossingen te vinden voor*

Als Brusselse regulator is het onze taak om leveranciers die in gebreke blijven en de klanten die daarvan het slachtoffer zijn, te ondersteunen.

Karine Sargsyan

Verantwoordelijke van de juridische dienst

mogelijke tekortkomingen van leveranciers. “In het licht van de Europese wetgeving lijkt het ons vandaag niet gerechtvaardigd dat de historische leverancier automatisch de klanten van in gebreke blijvende leveranciers kan blijven overnemen. Wij benadrukken dan ook dat deze maatregel niet langer in overeenstemming is met de Europese bepalingen in een geliberaliseerde markt. De regering van het BHG heeft nog niet gereageerd”, besluit Karine Sargsyan.

